

Resolusjon vedtatt på Negotias landsmøte 19. og 20 november 2021:

Partssamarbeidet og medbestemmelse må styrkes for å møte morgendagens utfordringer

Medbestemmelse er fundamentet i et velfungerende partsamarbeid, lokalt og sentralt. Gjennom hovedavtalene har partene et felles ansvar for å sikre at virksomhetene i det private næringsliv lykkes i å skape gode arbeidsplasser som bidrar til produktivitetsvekst.

Dagens arbeidsliv gjør det mer utfordrende å sikre medbestemmelsen. Nye tilknytningsformer, selskapsstrukturer, arbeid på digitale plattformer og endringer i arbeidsform kan svekke tilknytningen til arbeidsplassen for den enkelte ansatte. Under pandemien ble fjernarbeid testet på stor skala. Hjemmekontoret utfordrer den uformelle kontakten mellom leder og tillitsvalgt.

Medbestemmelsesprinsippet er spesielt viktig i møte med omstilling. Når vi nå står foran en rekke nye omstillinger i samfunnet vårt i form av ny og smartere teknologi, digitalisering og nye krav til bærekraft, er medbestemmelse mellom partene i arbeidslivet avgjørende for å lykkes. Tidlig involvering av partene gjør endringer lettere, og omstillinger mer robuste på sikt.

Forskning viser at det eksisterer et deltakelsesgap mellom hva avtaleverket sier, og den medbestemmelsen som faktisk praktiseres ute på arbeidsplassene. En Fafo-undersøkelse fra 2021 viser at 15 prosent av tillitsvalgte sjelden eller aldri har formelle eller uformelle møter med lederen sin. 23 prosent av tillitsvalgte i privat næringsliv var ikke involvert i noen del av omstillingsprosessene i virksomheten sin, og hele 49 prosent av tillitsvalgte hadde liten innflytelse på omorganiseringens utfall. Negotia har gjennom undersøkelser blant egne tillitsvalgte avdekket liknende tendenser.

Selv om mange arbeidsgivere er flinke til å formelt ta med de tillitsvalgte, så ser vi at tillitsvalgte ofte involveres for sent i prosesser og gjerne etter at beslutningen er tatt. Negotia skal bidra til at lokalt partssamarbeid forvaltes i samsvar med avtalenes intensjoner og at våre tillitsvalgte har kompetansen og posisjonen til å utøve reell medbestemmelse.

Vi forventer samtidig at regjeringen raskt kommer i gang med sine løfter for å styrke partssamarbeidet. Herunder:

- Doble fagforeningsfradraget fra dagens nivå.
- Fornye og forsterke trepartssamarbeidet og gi samarbeidet betydelig større samfunnsoppgaver og -ansvar innenfor områder som kompetanseutvikling, bærekraft og økt eksport.
- Sørge for at partene i arbeidslivet er representert i alle relevante regjeringsutvalg.

- Bidra til mer informasjon om fagforeningens rolle og trepartssamarbeidet, blant annet i skolen, i lederutdanningene, og på arbeidsplassene for arbeidere som kommer fra land med svake fagforeninger, slik alle kan treffe et informert valg om de vil organisere seg eller ikke.
- Legge frem jevnlig kartlegginger av utviklingen i arbeidslivet knyttet til organisasjonsgrad, tariffavtaledekning, innleie, samt faste og midlertidige ansettelsesforhold og andre tilknytningsformer.